

Rationalisatie Masteropleidingen en 'inkanteling' in de universiteiten

EENVOUDIGE WISKUNDIGE FORMULE

Studentenaantallen zijn de primaire norm voor het behoud van opleidingen. Voor de masteropleidingen is de norm afgestemd op die van de academische bacheloropleidingen. Het minimumaantal studenten per opleiding bij de start van academiejaar 2012 – 2013 bedraagt 15, in 2015-2016 wordt dat 20. Anderstalige equivalenten en opleidingen die een gezamenlijk diploma afleveren, worden mee in rekening genomen. Bij de hogescholen komen heel wat opleidingen in de gevaarzone. Vooral het studiegebied industriële wetenschappen en techniek maar ook tolken, tuinbouwkunde en drama lopen gevaar.

KNIPPERLICHTEN

Opleidingen die deze norm niet halen, komen in aanmerking voor rationalisatie. De beoordeling wordt dan verfijnd. De onderzoekscapaciteit en –output (publicaties, citaties, octrooien) spelen een belangrijke rol. Uitmuntend onderzoek kan een reden zijn om een te dunbevolkte opleiding toch in stand te houden. Opleidingen kunnen ook behouden blijven in wetenschapsdisciplines die conjunctureel onderbezet zijn aan alle universiteiten en die de onmisbare basis vormen voor andere opleidingen.

De analyse van de onderwijscapaciteit gebeurt aan de hand van dezelfde parameters als die van de academische bacheloropleidingen: het onderwijsaanbod, gewogen studiepunten, de verwevenheid van de opleiding met andere opleidingen, het aantal studenten dat een studiepoint opneemt dat enkel voor hun opleiding is georganiseerd, de inzet van personeel en de student/staf ratio.

Het tweede rapport Soete pakt de rationalisatie van de masteropleidingen aan. We bekijken met u de werkwijze en de gevolgen, zowel voor de opleidingen als het personeel en de studenten. Eerder behandelde het rapport al de bacheloropleidingen. Het hoger kunstonderwijs blijft voorlopig nog buiten beschouwing.

Maar de eigen organisatiestructuur van de hogescholen (onderwijs in klasgroepen, weinig vakken door groepering in grote modules, ...) vertekent volgens de commissie Soete de berekening van de taakbelasting. Men zal deze taakbelasting daarom niet uitwerken voor de opleidingen aan de hogescholen.

HOE MOET HET VERDER?

De parameters bevatten geen censuur en zijn bovendien moeilijk te verifiëren. In het beste geval zijn ze een hulpmiddel voor de rationalisatieplannen die per sector ingediend moeten worden bij de Vlaamse regering. De uitwerking ervan zal de discussie zeker doen opblazen.

De middelen van het rationalisatiefonds zijn heel beperkt. De rationalisatieplannen zullen vermoedelijk heel gedetailleerd moeten zijn om extra middelen te verantwoorden. Hoe de schaarse middelen verdeeld worden, blijft een open vraag. Het lijkt ons noodzakelijk dat de Vlaamse regering prioriteiten legt in functie van rendement en haalbaarheid.

NIET TEN KOSTE VAN HET PERSONEEL

De democratische toegankelijkheid van het onderwijs voor de student (bereikbaarheid, mobiliteitskost) en de personeelsimplicaties blijven in dit dossier prioritair voor COC. In CAO II verbond de minister zich ertoe de globale tewerkstelling bij het rationalisatieproces constant te houden. COC verwacht ook dat de instellingen een maximale inspanning leveren voor het behoud van tewerkstelling.

Bij afbouw van opleidingen moeten getroffen personeelsleden maximaal opnieuw ingezet worden in de eigen instelling, binnen de associatie of in het hoger onderwijs. Alle omscholingskansen moeten benut worden. Meer mobiliteit van individuele personeelsleden tussen instellingen mag niet leiden tot meer werkdruk.

De opdracht van een personeelslid moet rekening houden met geografische mobiliteit. COC dringt tenslotte aan op de oprichting van een begeleidende instantie die instaat voor de opvolging van de sociale effecten van de rationalisatie.

'INKANTELING'

De commissie Soete stelt in een annex voor om de academische opleidingen van de hogescholen te integreren in de universiteiten. De hogescholen bieden op die manier alleen nog professionele opleidingen aan. De rol van de associaties na integratie bestaat dan uit het behoud en versterken van de band tussen academische en professionele opleidingen.

Deze 'inkanteling' kan er komen via een voorstel van decreet dat andere decreteren wijzigt (structuurdecreet, hogescholendecreet, bijzonder decreet op de universiteiten). Als opschortende voorwaarde voor de inwerking-treding voorziet men decretale regelingen vooraf, onder andere:

- De aanpassing van het financieringsmechanisme met het oog op de leefbaarheid van de hogescholen;
- De regeling van het personeelsstatuut met vrijwaring van verworven rechten.

Het is hoog tijd dat de sector duidelijkheid krijgt over de tekening van het toekomstig hoger onderwijslandschap. Maar de realisatie ervan via een voorstel van decreet gaat een breed maatschappelijk debat uit de weg. Zo krijgen andere pistes geen kans. Men voorziet geen adviezen en omzeilt de onderhandelingen met de vakbonden. Deze werkwijze is voor COC onaanvaardbaar gezien het grote maatschappelijk belang van deze ontwikkeling en de directe gevolgen voor studenten en personeel.

JOHAN ROTTIERS